

Slutrapport
Program för hållbar utveckling
2017-2020
Region Örebro län

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Sammanfattning.....	3
3	Resultat	5
3.1	Organisationskultur och arbetssätt	5
3.2	Social stabilitet, god hälsa och lika villkor	10
3.3	Minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende.	18
3.4	Miljöpåverkan	24
3.5	Upphandling och inköp	27

1 Inledning

Program för hållbar utveckling 2017-2020 har utgjort Region Örebro läns styrdokument för att svara upp mot FN:s globala mål, det nationella folkhälsomålet och miljömålen. Programmet var det första i sitt slag att integrera social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i ett samlat dokument för organisationens interna arbete.

I denna rapport görs en sammanställning över hur arbetet med hållbar utveckling sett ut över programperioden i sin helhet. Redovisningar av resultat har även gjorts för varje år med programmet. Slutrapporten beskriver hur de övergripande målen och inriktningsmålen i programmet omsatts, vad som fortsatt behöver förstärkas och vad som nu är omhändertaget i ordinarie verksamhet. Rapporten vill även ge bakgrund och underlag till det fortsatta arbetet med vårt reviderade Program för hållbar utveckling 2021-2025.

2 Sammanfattning

Sista året med vårt program för hållbar utveckling har varit ett mycket speciellt år. Pandemin har påverkat arbetet med hållbar utveckling på många sätt. Vissa processer har stannat av och fått skjutas fram, medan pandemin inom andra områden bidragit till att öka takten i omställningen.

Nedan sammanfattas hur arbetet gått under hela programperioden 2017-2020 uppdelat i områden med positiv respektive negativ utveckling.

Områden med en positiv utveckling

- Processer och system har utvecklats så att de styr mot hållbar utveckling.
- Livscykelkostanalyser är en naturlig del av bedömningen i regionens om- och nybyggnadsprojekt.
- Regionens kommunikation har utvecklats och blivit mer tillgänglig och inkluderande.
- Byggvarubedömning används idag inom ny- och ombyggnadsprojekt.
- Projekt kring giftfria väntrum med fokus på leksaker har genomförts.
- Samtliga förvaltningar arbetar aktivt med barnets rättigheter.
- Regionens finanser är hållbara och bidrar till en minskad klimatpåverkan.
- Kollektivtrafiken drivs av förnybara drivmedel.
- Förnybar energi utgör 95 procent av den totala energianvändningen.
- Klimatpåverkan från livsmedel har minskat och överträffat målet.
- Användandet av resfria mötena har ökat explosionsartat.
- Vi har utvecklat vår upphandling strategiskt för att bidra till en hållbar utveckling.
- Verksamheternas inköp styr mot hållbarhet.

Områden med en negativ utveckling

- Klimatpåverkan från resor minskar inte över tid.
- Energianvändningen har inte minskat i önskad utsträckning.
- Klimatpåverkan från produkter på klimatlistan har ökat istället för att minska.
- Avfallsmängderna ökar.

Så här blev utfallet av de 72 indikatorerna som används för att visa på uppfyllnad av målen:

	= helt uppfyllld	30 st	(44%)
	= delvis uppfyllld	32 st	(42%)
	= inte alls	7 st	(10%)
	= saknas/ej tillämbart	3 st	(4 %)

3 Resultat

I detta avsnitt redovisas resultaten för respektive mål. Varje avsnitt inleds med en tabell som visar bedömd uppfyllnad av respektive indikator med symboler som har följande betydelse:

● = helt uppfyllt ◆ = delvis uppfyllt ■ = inte alls — = saknas/ej tillämpbar

I tabellen finns även en kolumn med rubriken ”Hantering framöver” som beskriver hur indikatorn/målet eller motsvarande planeras hanteras framöver enligt denna förklaring:

- VP:** indikatorn/målet eller motsvarande hanteras i Verksamhetsplan för Region Örebro län år 2021 och/eller framöver.
- PHU:** indikatorn/målet eller motsvarande har överförts till Region Örebro läns program för hållbar utveckling år 2021-2025.
- Verksamhet:** indikatorn/området hanteras inom ramen för ordinarie verksamhet.
- Avslutas:** indikatorn/målet är uppfyllt eller avslutas.

3.1 Organisationskultur och arbetssätt

Det övergripande målet syftar till att vår organisationskultur och vårt arbetssätt uppmuntrar till hållbarhet och säkerställer hållbarhet i verksamhetens centrala processer.

Inriktningsmål: Region Örebro läns vision är levande i det dagliga arbetet

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Vår verksamhetspolicy styr mot hållbarhet	◆	I policyn för ledningssystemet Vårt arbetssätt finns ett antal grundprinciper varav hållbar utveckling är ett.	VP
Vår värdegrund har omsatts i en gemensam intern etik- och uppförandekod som beslutats och implementerats	◆	Arbetet med värdegrund är påbörjat men inte slutfört.	VP

Arbetet för hållbarhet har utvecklats genom att arbetssätt och ansvarsfördelning förtydligats i styrande dokument. I policy för ledningssystemet "Vårt arbetssätt" är att leda för hållbarhet en av grundprinciperna. En riktlinje för styrning och ledning har tagits fram som beskriver hur hållbarhetsarbetet ska bedrivas inom organisationen. En strategigrupp med representanter från respektive förvaltningar har utsetts med ansvar att leda och följa upp arbetet.

Hållbarhetsperspektivet har beaktats i arbetet med vision- och värdegrund. Arbetet med ny värdegrund är påbörjat men inte slutfört och en intern etik- och uppförandekod kan påbörjas först efter att värdegrundsarbetet genomförts.

Inriktningsmål: Vi arbetar för att ständigt förbättra processer, modeller och system så att de styr mot hållbar utveckling

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Det integrerade ledningssystemet innehåller principer för hållbarhet	●	Ledningssystemet Vårt arbetssätt innehåller principer för hållbarhet (bl.a. vision, värdegrund, policy och styrdokument).	Avslutas
Det finns metodstöd och verktyg för att säkerställa hållbar utveckling i centrala processer	●	Det finns metodstöd, arbets-sätt och forum som bidrar till att säkerställa hållbar utveckling i t.ex. verksamhetsplan och budget.	Verksamhet
Processen för omvärldsanalys är hållbarhetssäkrad	●	Kompetenser inom hållbarhetsområdet är knutna till omvärldsprocessen.	Verksamhet
Budget- och verksamhetsplaneringsprocessen är hållbarhetssäkrad	●	Hållbarhetsperspektivet är både ett perspektiv och en process i arbetet med verksamhetsplan.	Verksamhet

Ledningssystemet Vårt arbetssätt innehåller principer för hållbarhet, bland annat vision, värdegrund, policy och styrdokument. Det finns metodstöd, arbetssätt och forum som bidrar till att säkerställa hållbar utveckling i exempelvis verksamhetsplan och budget.

Region Örebro läns arbete med omvärldsanalys har hållbarhetssäkrats genom att kompetenser inom hållbarhetsområdet är knutna till arbetsprocessen. Även regionens process för budget- och verksamhetsplanering har utvecklats och hållbarhetssäkrats. Staben Hållbar utveckling och Staben Ekonomi har ett nära samarbete för att uppnå detta bland annat vid framtagande av verksamhetsplan. Arbeta med hållbara finanser och kapitalförvaltning finns på plats och där fortgår arbetet med att utveckla ekonomiska modeller för finansiering av insatser vars effekter blir synliga först efter en längre tid, till exempel sociala investeringar och livscykelkostnadsperspektiv.

I ärendehandbok för Region Örebro län anges att konsekvenserna av förslag och beslut ska bedömas utifrån de betydande aspekter som Region Örebro län har identifierat och beslutat om. Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektivet ska identifieras utifrån checklista och redovisas för varje separat perspektiv i föredragnings-PM.

Inriktningsmål: Region Örebro läns ledare och medarbetare är medvetna, kunniga och goda förebilder i arbetet för hållbar utveckling

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Ett målgruppsanpassat utbildningskoncept har tagits fram i syfte att utveckla och samordna kompetens-utveckling kopplad till målen i detta program	♦	En inventering av utbildningar och metodmateriel som erbjuds till stöd för mål i program för hållbar utveckling har genomförts.	PHU
Varje chef i högsta verksamhetsledningen, regiondirektörens lednings-grupp, har formulerat två hållbarhetsmål vilka kommuniceras på intranätet.	♦	Alla chefer har ej genomfört detta men några av förvaltningarna har genomfört aktiviteter i linje med indikatorn.	PHU

En inventering av de utbildningar som erbjuds till stöd för mål och områden i program för hållbar utveckling har genomförts och en sammanfattande rapport har överlämnats till styrgruppen. Det finns idag olika utbildningar utifrån de områden som hållbar utveckling omfattar och flera återfinns i den gemensamma Utbildningsportalen. Hållbar utveckling har integrerats som ett perspektiv i regionens ledarskapsprogram under formellt ledarskap.

En inventering har även gjorts av metodmaterial och arbetssätt som sammanställts och kommer fortsätta utvecklas i en verktygslåda kopplad till programmet.

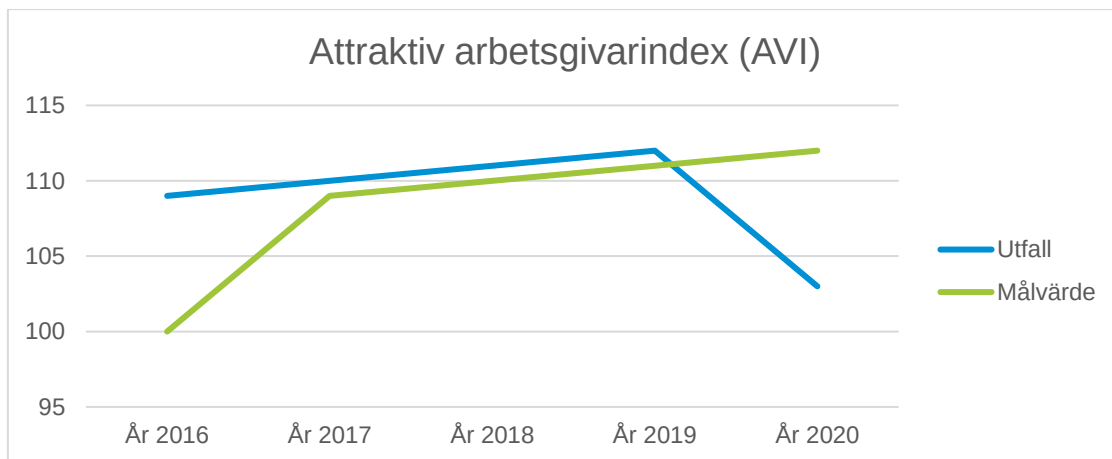
Under programperioden har regionen deltagit i Lokala Sverige, ett projekt som syftar till att öka kunskapen om FN:s hållbarhetsmål, Agenda 2030. Genom detta har regionen även ökat kunskapen om och samordnat kunskapsutveckling kopplad till hållbar utveckling. En grundläggande webbutbildning om Agenda 2030 och gemensamma regionala konferenser har genomförts.

När programmet antogs genomfördes en workshop för ledningsgruppen för att utveckla personliga mål för hållbarhet. Indikatorn har inte prioriterats under senare delen av programperioden då flera förvaltningschefer som var verksamma vid framtagande av programmet har slutat. Flera förvaltningar har dock rapporterat att personliga mål eller verksamhetsmål har kommunicerats till medarbetare. Indikatorn bedöms därför som delvis uppfylld.

Inriktningsmål: Region Örebro län är en attraktiv arbetsgivare med hälsofrämjande, jämställda och jämlika arbetsplatser och bidrar till en hållbar kompetensförsörjning.

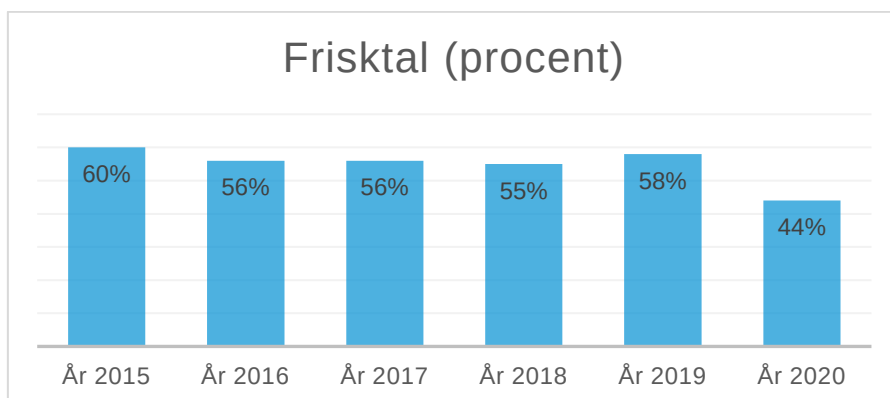
Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
AVI – Attraktiv arbetsgivarindex ska öka i jämförelse med föregående år.	♦	AVI år 2020 minskade från föregående år men över tid är trenden dock ökande.	VP
Frisktalet ska förbättras i jämförelse med föregående år.	■	Frisktalet för år 2020 (44,3%), var lägre än år 2019 (57,6%).	VP
HME – Hållbart medarbetarengagemang ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarengagemang.	♦	HME har legat på samma nivå under flera år (77) och har varken ökat eller minskat.	PHU

Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) har ökat under programperioden i enlighet med mål men under sista året ses ett kraftigt avbrott från trenden, se diagram nedan. Detta är relaterat till tid för kompetensutveckling, korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro och de försämrade värdena för dessa parametrar kan helt kopplas till pandemin år 2020.

Frisktal är enligt definitionen andel anställda (i procent) med högst fem sjukdagar och tre sjukfall. Målet gällande frisktalet har varit att detta ska förbättras jämfört med föregående år. Under programperioden har frisktalet varierat något (se diagram nedan) med en positiv utveckling år 2019 då långtidssjukfrånvaron hade förbättrats i hög grad i jämförelse med tidigare år.

Effekterna av pandemin och rekommendationer om att stanna hemma vid lindriga symtom har medfört en högre sjukfrånvaro år 2020. Minskningen av frisktalet förekommer främst inom de verksamheter där arbete med patienter förekommer.

HME- Hållbart medarbetarengagemang är ett totalindex som beräknas utifrån resultaten för tre delindex; motivation, ledarskap och styrning. Målet i Program för hållbar utveckling är att HME ska öka i jämförelse med tidigare medarbetarenkät. Utfallet visar dock att HME har legat på samma nivå under flera år (värden = 77) och har varken ökat eller minskat.

Inriktningsmål: Region Örebro läns verksamhet gynnar en god samhällsekonomisk utveckling och bedrivs utifrån vad som är långsiktigt samhällsekonomiskt hållbart.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Använder hälsoekonomiska metoder för att bedöma effekterna av hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande insatser.	♦	Inriktningsbeslut finns från Hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp. Förberedelse till implementering pågår.	PHU

Ett inriktningsbeslut är taget av Hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp gällande hur det hälsofrämjande arbetet inom hälso- och sjukvård ska bedrivas. Arbete pågår med fördjupade underlag inför implementering.

Inriktningsmål: Ekonomiska modeller för finansiering av insatser vars effekter blir synliga först efter en längre tid, till exempel sociala investeringar och livscykel-kostnadsperspektiv, finns framtagna och implementerade.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Fem träffar med Partnerskapet för sociala innovationer samt andra relevanta aktörer för erfarenhetsutbyte och dialog om metoder för värdering av civilsamhällets och den sociala ekonomins samhällsnytta.	●	Fler träffar än planerat har genomförts, nätverket har förstärkts och utfallet har varit mycket tillfredställande.	Avslutas
Beslutsförslag om LCC inom vissa verksamheter (fastighet t ex) tas fram.	●	LCC är en naturlig del av totalbedömningen i regionens om- och nybyggnadsprojekt.	Avslutas

Partnerskapet för sociala innovationer har genomfört träffar på temat erfarenhetsutbyte om metoder för att värdera civilsamhällets och den sociala ekonomins samhällsnytta.

Resultatet av dessa aktiviteter är ett förslag till självvärderingsverktyg som kan användas av till exempel sociala företag för att värdera deras samhällsnytta. Verktöget kommer att vidareutvecklas med förhoppningen att de ska kunna användas även av de traditionella företagen.

Livcykelkostnadsanalyser, LCC görs tillsammans med flera andra bedömningar som ingår i standarden för Miljöbyggnad. Fastighetsavdelningen inom Regionservice ställer krav på Miljöbyggnad med ambition guldnivå i byggprojekten. I övriga projekt som utbyte av gammal teknik ingår LCC som en självklar del i teknikprocessen att sträva efter energieffektiva system. Sammanfattningsvis så är LCC en naturlig del av totalbedömningen i regionens om- och nybyggnadsprojekt.

3.2 Social stabilitet, god hälsa och lika villkor

Det övergripande målet syftar till att vår organisation ska bidra till social stabilitet, trygghet och tillit genom öppenhet och dialog samt att våra verksamheter är jämlika och jämställda och främja en god hälsa på likvärdiga villkor utifrån vars och ens individuella behov.

Inriktningsmål: Våra verksamheter bidrar till ökat deltagande och påverkansmöjligheter genom öppna och inkluderande mötesplatser.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Patienter, brukare, anhöriga och kunders kunskap, erfarenheter och synpunkter tas tillvara i utvecklandet av våra verksamheter och i utvecklandet av vår service och vårt tjänsteutbud.	♦	Dialog sker inom ramen för kliniker och vårdcentralers ordinarie arbete och brukardialoger samt via patientnämndens utvecklingsarbete.	Verksamhet
Patienten är välinformerad och är medskapande av sin egen vård.	♦	Utveckling har skett gällande personcentrerade sammanhållna vårdförlopp och i vårdmöten.	Verksamhet
Vi har utvecklat arbetet med att tillgängliggöra information i form av öppna data	●	Statistik över befolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa har tillgängliggjorts genom interaktiva tjänster på webben.	PHU

Dialog och medskapande

Förvaltningarna arbetar löpande med att ta tillvara patienter, brukare, anhöriga och kunders kunskap, erfarenheter och synpunkter för att utveckla våra verksamheter och för att utveckla vår service och vårt tjänsteutbud och för att på olika sätt göra patienter till medskapande i sin egen vård. Till exempel genom att mönster i klagomål uppmärksammas och sprids, att journalgranskningar och patientenkäter genomförs och via olika typer av brukarråd och brukarrevisorer. Under programperioden har nya rutiner för hantering av klagomål och synpunkter tagits fram och en ny struktur för klagomålshanteringen utvecklats.

Förutom den dialog som sker inom ramen för kliniker och vårdcentralers ordinarie arbete bedriver patientnämnden ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att stödja patienter och anhöriga i att framföra synpunkter. Länsinvånarna ges möjlighet till inflytande och dialog via olika rådgivande organ, som till exempel pensionärsråd och funktionshinderråd. Patient, kund- och samarbetsundersökningar görs regelbundet för att löpande förbättra service och bemötande.

Inom ramen för den regionala utvecklingsstrategin har aktörerna i partnerskapet genomfört workshops kring fem identifierade utmaningar. Flera områden jobbar med samverkansråd och nätverk i kommunerna. Regional utveckling ansvarar också för nätverk och mötesplatser för näringsliv, akademi och länets kulturaktörer.

Indikatorn bedöms som delvis uppfylld då detta är ett arbete som fortsatt utvecklas.

Öppna data

Region Örebro län har tillgängliggjort statistik över befolkningens livsvillkor, levnadsvanor och hälsa genom interaktiva tjänster på webben. Under programperioden har epidemiologiskt underlag tillgängliggjorts via digitala verktyg på Region Örebro läns webb från befolkningsundersökningen Liv & hälsa, elevundersökningen Liv & hälsa ung samt delar av den enkät som används som stöd för hälsosamtal i skolan (ELSA). I dessa verktyg kan intresserade ta del av resultatet i form av tabeller och diagram på ett lättillgängligt sätt uppdelat på undersökningsår, kön, åldersgrupp eller skolår samt geografiskt område. Indikatorn om att tillgängliggöra resultat öppet bedöms därför som uppfylld för programperioden.

Inriktningsmål: Vår information, vårt bildspråk och vår kommunikation är tillgänglig och inkluderande.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Vi utvecklar ständigt vår anpassade information.	●	Olika aktiviteter för att utveckla och anpassa regionens information har genomförts under perioden.	PHU
Information om fysisk tillgänglighet till vår verksamhet finns.	◆	Arbete fortgår bl.a. i enlighet med Funktionshinderpolitiskt program 2013-2016.	PHU

All kommunikation ska enligt Region Örebro läns kommunikationspolicy vara trovärdig, tydlig och tillgänglig. Under programperioden har en riktlinje för tillgänglig information och kommunikation tagits fram. All kommunikation sker på mottagarens villkor och ska därför vara målgruppsanpassad. Budskapet utformas efter målgruppernas behov, kunskap och erfarenhet. Detta gäller såväl den externa som den interna kommunikationen.

En tillgänglighetsanpassad webbplats har utvecklats, en ny bildbank med ett bildspråk som speglar jämlikhet och mångfald finns på plats, delar av Tebladets länsutgåva och regionkatalogen har lästs in samt gjorts i lättläst version. Samtliga kommunikatörer har utbildats i klarspråk och kommunikationsstaben har hbtq-diplomerats.

Arbete för att göra regionens lokaler mer tillgängliga i enlighet med målsättningen i Funktionshinderpolitiskt program 2013-2016 om att Region Örebro läns fastigheter ska vara handikappanpassade enligt "Insatser för funktionshindrade" BFS 2003:19 HIN från har pågått under hela programperioden och kommer fortsätta framåt.

Inriktningsmål: En hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande verksamhet

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Vi har utvecklat system och arbetssätt för att implementera och följa upp Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling av ohälsosamma levnadsvanor.	♦	Arbete pågår inom Folk tandvården och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.	PHU
Vi har en arbetsorganisation som använder hälsostödjande schemaläggning	♦	Inom flera förvaltningar genomförs olika insatser för att främja en hälsofrämjande schemaläggning. Arbetsorganisationen är inte helt i hamn men har utvecklats under programperioden.	Verksamhet

Ohälsosamma levnadsvanor

Arbetet med att uppmärksamma ohälsosamma levnadsvanor pågår, men för att kunna följa upp alla delar behövs ett stödjande system för dokumentation. Innan det finns på plats kan vi inte fullt ut följa upp hur riktlinjerna implementeras varför indikatorn bedöms som delvis uppfylld.

En tydligare inriktning på hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete och sunda levnadsvanor kan nu följas inom hälso- och sjukvården. En hälsofrämjande basplatta för arbetet är framtagen, som utgår från de nationella riktlinjerna för behandling av ohälsosamma levnadsvanor och anger en grundläggande miniminivå som samtliga områden förväntas bidra till. Målet med basplattan är att skapa en överenskommelse inom region Örebro län vad gäller åtgärder vid ohälsosamma levnadsvanor. Uppföljning sker via klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ).

Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen utvecklas ett system i tre delar; implementering av riktlinjer i primärvård; digital hälsocoach samt start av levnadsvanemottagningar i samtliga länsdelar. Folk tandvården har arbetet i enlighet med modellen för kunskapsstyrning med en representant i det nationella programområdet tandvård och två i det regionala programområdet. Lokalt bedrivs implementeringsarbetet i Vårdrådet i kombination med odontologiskt ansvariga tandläkarna på varje enhet.

Hälsostödjande schemaläggning

Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen pågår olika insatser för att främja en hälsofrämjande schemaläggning. En kartläggning av nuvarande schemaläggning har genomförts och utbildning erbjuds chefer, medarbetare och schemaläggare via intranätet. I regionens personaladministrativa system finns spärrar och varningar när schemat inte följer arbetstidslagar eller avtal samt varningar som slår in när scheman tenderar bli ohälsosamma. I de flesta verksamheter som schemalägger personal över dygnets alla timmar är medarbetarna delaktiga i sin schemaläggning och samtliga medarbetare rekommenderas genomgå webbutbildningen för att få kunskap om hur schemaläggning kan påverka hälsan.

Inriktningsmål: Våra verksamheter arbetar för att främja en positiv hälsoutveckling hos asylsökande och nyanlända och för att öka förutsättningarna för en snabb återhämtning och etablering i Sverige

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
En strategi finns för hur arbetet med hälsofrämjande hälso- och sjukvårdsinformation till asylsökande och nyanlända sker.	♦	Under perioden har flera utvecklingssteg tagits i strategisk riktning.	PHU

Indikatorn utvecklades mot bakgrund av det stora antalet asylsökande som kom till Sverige år 2015 och att arbetet med hälso- och kulturkommunikation därmed fick ökat fokus. Indikatorn ska svara mot huruvida en strategi för hur arbetet med hälsofrämjande hälso- och sjukvårdsinformation till asylsökande och nyanlända bedrivs. Under programperioden har ett projekt som genomförs kring hälso- och kulturkommunikation synliggjort behovet av ett kontinuerligt arbete med området. Projektet kan förhoppningsvis resultera i arbetssätt som implementeras i ordinarie arbete efter projektavslut. Bedömningen är därför att indikatorn bedöms som delvis uppfylld.

Inriktningsmål: Vi minskar de negativa hälsoeffekterna från kemikalier, buller och partiklar.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Möjligheten att elektrifiera länstrafikens fordon i stadsmiljö har utretts för att minska buller och partiklar.	●	Fordonsutredning görs bl.a. inom ramen för BRT-projektet.	Avslutas
Utveckla och implementera en handlingsplan som syftar till en förbättrad process att miljö bedöma byggmaterial.	●	Byggvarubedömning (BVB) används idag inom ny- och ombyggnationsprojekt.	Avslutas
Projekt kring giftfria väntrum med fokus på leksaker har genomförts.	●	Projekt har genomförts.	Avslutas
Verksamheten arbetar aktivt och systematiskt med att fasa ut farliga kemiska produkter.	♦	Visst arbete med utrensning och utfasning har genomförts.	PHU

Elektrifiering

Inom ramen för BRT-projektet ska det nu göras en fordonsutredning. I denna utredning kommer dels kapacitetsbehovet och designanpassning, dels utsläpp och buller beaktas. Beroende på kapacitetsbehovet gällande passagerare samt omloppslängd under trafikdygnet kan det bli elbussar alternativt annat fossilfritt drivmedel.

Miljöbedömning byggmaterial

Ett projekt är påbörjat för att ta fram riktlinjer och rutiner för användning av Byggvarubedömningen, BVB. Ett implementeringsarbete återstår dock innan det används fullt ut. BVB används idag inom ny- och ombyggnationsprojekt. Successivt ökar kunskap och framsteg när det gäller materialval men det behövs ett fortsatt arbete för att säkerställa ett övergripande förhållningssätt gällande rödmärkta produkter, som i vissa fall kan vara svåra att ersätta.

Giftfria väntrum

Ett projekt kring giftfria väntrum har genomförts och har fokuserat på att ta fram riktlinjer och ge stöd gällande rensning i verksamheterna men även för vilken typ av leksaker m.m. som verksamheten kan föra in i verksamheten i t.ex. form av gåvor. Även stöd och styrning gällande val av leksaker och belöningsartiklar har tagits fram med fokus på inköp av hållbara material.

Utfasning farliga kemiska produkter

Allmänt arbete med att rensa ut gamla kemikalier och påbörjat ett utfasningsarbete med fokus på Utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO (fortsätter år 2021). I detta arbete har det bland annat varit fokus på några särskilt farliga ämnen vars användning har ifrågasatts, bland annat medicinsk bensin för limborttagning, fenol för nageltrånsbehandling, bättringsfärg med särskilt farligt ämne.

Inriktningsmål: Vi har ett gemensamt synsätt kring kost och måltid, där måltiderna främjar hälsa hos både patienter och personal och är en viktig del av vården. Vi gör medvetna val vid planering och inköp.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Vi har en implementerad kostpolicy.	♦	Kostpolicyn är antagen och arbete pågår inom förvaltningarna.	Verksamhet

Arbete med att implementera kostpolicyn som antogs år 2018 pågår inom förvaltningarna. Som stöd för implementeringen har även riktlinjer utarbetats. Dessa skulle ha antagits i servicenämnden, men på grund av coronapandemin är detta uppskjutet.

Inriktningsmål: Region Örebro läns verksamheter är jämställda och jämlika och motverkar aktivt diskriminering och kränkande behandling.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Barnrättsperspektivet analyseras för minst en verksamhet per förvaltning och år.	●	Samtliga förvaltningar arbetar aktivt med barnets rättigheter.	PHU
Jämix – Jämställdhetsindex ska öka i jämförelse med föregående år.	◆	Under programperioden har trenden varit ökande med undantag av det sista året då JÄMIX minskade jämfört med föregående år.	PHU
Region Örebro läns verksamhet har analyserats utifrån SKL:s implementeringsnycklar för barnrättsperspektivet.	●	Genomfört utifrån implementeringsnycklarna (styrning, ledning, kunskapsutveckling och implementering).	Avslutas
Vi har genomfört genderbudget-analyser och tagit fram handlingsplaner utifrån dessa för flera verksamhetsområden.	◆	Under programperioden har flera verksamheter genomfört genderbudget-analyser. Det återstår att ta fram handlingsplaner i flera verksamheter.	Verksamhet
Vi har implementerat jämställdhetsguiden ”spelar roll” i flera verksamheter.	■	Jämställdhetsguiden har inte implementerats i flera verksamheter.	Avslutas
En verksamhet per förvaltning har HBTQ-diplomerats varje år.	◆	Flera verksamheter har diplomerats under programperioden men ej i alla förvaltningar årligen.	Verksamhet

Barnrätt

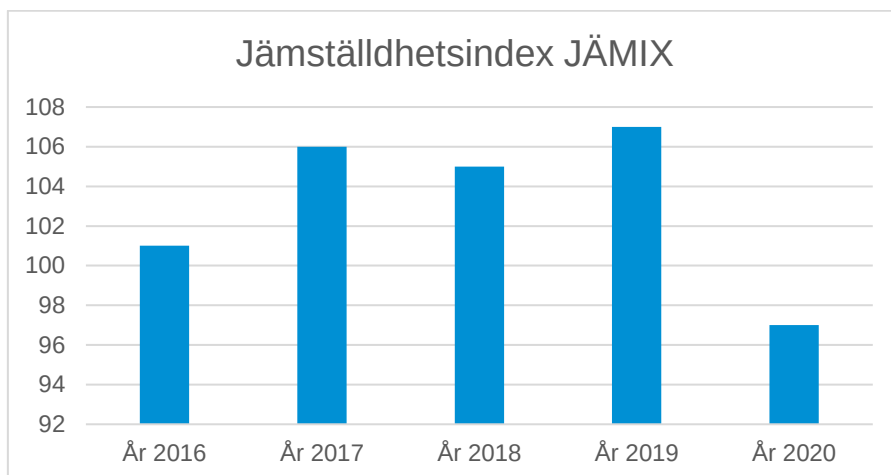
En samverkansstruktur för barnets rättigheter har byggts upp, dels inom organisationen samt genom ett regionalt nätverk för barnets rättigheter i länet. Utbildningsinsatser om barnets rättigheter med tema juridik har genomförts genom det regionala barnrättsnätverket. Cirka 300 personer har utbildats under de senaste två åren. Undersökningen Liv & hälsa Ung har utvecklats med frågor om barnkonventionen.

Samtliga förvaltningar arbetar aktivt med barnets rättigheter. Några förvaltningar har tagit fram barnrättschecklistor som används vid beslut som rör förändring av verksamheten och arbetar med kunskapshöjande insatser om barnkonventionen internt inom verksamheten. Flera har analyserat olika delar av en verksamhet utifrån ett barnrättsperspektiv, till exempel lokaler, bemötande och information. Folkvandvärden har varit föregångare i arbetet. Goda exempel har spridits mellan förvaltningarna. Cirka 130 utbildade barnrättsombud finns inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Jämställdhetsindex, Jämix

Vid beskrivning av jämställdhetsarbete i offentlig förvaltning brukar två perspektiv lyftas fram, arbetsgivarperspektivet och verksamhetsperspektivet. För att svara upp mot arbetsgivarperspektivet används Jämix, som är ett sammanfattande jämställdhetsindex som grundar sig på nio nyckeltal.

Under programperioden har Jämix följts upp med målet att detta index ska öka i jämförelse med föregående år. Index har ökat under programperioden även om det var en tillfällig nedgång år 2018 (se diagram nedan). Under år 2020 har index dock sjunkit kraftigt och det är framför allt nyckeltalen för ”skillnad i lång sjukfrånvaro” och ”andel jämställda yrkesgrupper” som visar på en hög grad av ojämställdhet. Det finns dock enskilda förvaltningar som rapporterar en fortsatt förbättring.

En handlingsplan för aktiva åtgärder för jämställdhet år 2017-2021 har utarbetats. Som del i att verkställa handlingsplanen för aktiva åtgärder för jämställdhet har utbildningsdagar om bemötande genomförts. Målgrupper har varit chefer, skyddsombud och HR-personal.

En handlingsplan mot Kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier antogs i år 2020 och sträcker sig till år 2022.

Genderbudgetanalyser/jämställdhetsanalyser och jämställdhetsguide

Att utveckla metoder för att mäta, analysera, förändra och följa upp ojämställdheter är centralt i regionens jämställdhetsarbete. Här måste en ständig metod- och verksamhetsutveckling ske. Genderbudgetanalyser/jämställdhetsanalyser är en förutsättning och första steg för detta.

Ett antal pilotprojekt utifrån genderbudgetanalyser/jämställdhetsanalyser har genomförts, inledningsvis med stöd från SKL/SKR och i samverkan med några av länets kommuner. I samband med att handlingsplan jämställd vård togs fram under 2018/19 har uppdraget för hälso- och sjukvården integrerats i detta uppdrag. Under 2020 har arbetet med jämställdhetsanalys varit mycket begränsat.

Inom Folk tandvården har två verksamhetsområden genomgått en jämställdhetsanalys. Inom Regional utveckling och genomförandet av RUS sker arbete för att jämställdhetsintegrera och skapa en hållbar tillväxt. Arbetet sker med stöd från Tillväxtverket, och innebär till exempel att handlingsplanerna under RUS ska ha ett uttalat jämställdhetsperspektiv. Inom Regionservice har en omfattande översyn av arbetsorganisationen med ett jämställdhetsperspektiv genomförts.

En jämställdhetsguide för arbetet, ”Spela roll”, utvecklades inom habiliteringsförvaltningen och aktiviteter utifrån denna har genomförts inom förvaltningen. Spela roll har inte implementerats inom ytterligare förvaltningar.

Hbtq

Under programperioden har ett särskilt fokus varit att arbeta för en mer hbtq-vänlig region. Fokusrapporter kring hbtq-personers hälsa och livsvillkor har publicerats.

Ett diplomeringskoncept har utvecklats i samverkan med andra regioner och hbtq-diplomering har erbjudits samtliga verksamheter.

Verksamheterna har arbetat med att höja sin kunskap om hbtq-området på olika sätt. Den webbaserade introduktionsutbildningen har genomförts av medarbetare både enskilt och i grupp.

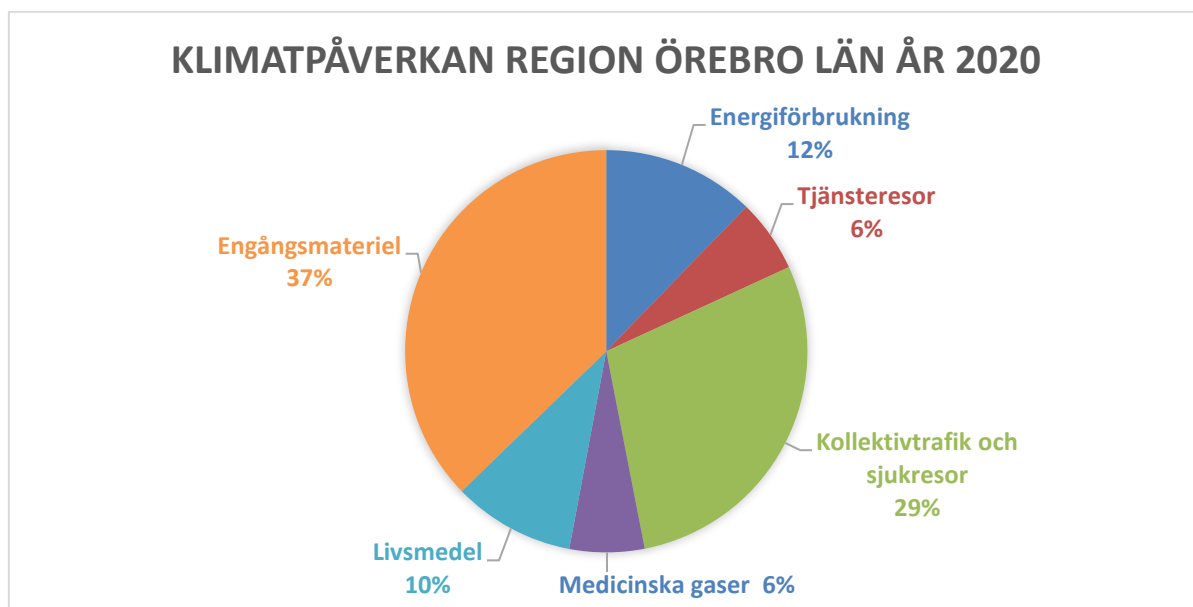
Antal som genomgått webb-utbildning och diplomerats har följts under programperioden. Målet om att en enhet per förvaltning och år har diplomerats uppfylldes till en början. Revideringen av den nuvarande webbutbildningen har påbörjats, men är inte avslutad samt att utbildningsinsatser har behövt pausats med anledning av pandemin, varför målet bedöms som delvis uppfyllt.

3.3 Minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende.

Det övergripande målet syftar till att vi har beredskap för att hantera omvärldsrelaterad sårbarhet, vi minskar vår klimatpåverkan och vårt fossilberoende.

Genom att arbeta klimatsmart och öka medvetenheten i beteenden och arbetssätt minskar vi våra klimatrelaterade utsläpp från energianvändning, livsmedel, resor, transporter, förbrukningsmaterial och andra varor. Inom dessa områden pågår kontinuerligt arbete med att minska miljö- och klimatpåverkan men har varit i fokus under programperioden där en vinst även är att göra oss mindre beroende av fossila bränslen.

I diagrammet nedan ses fördelningen av regionens klimatpåverkan.

Kommentar; klimatpåverkan utgår från uppmätta eller beräknade värden med undantag av engångsmateriel som baseras på schablonuppskattningar. Då schablon används klimatpåverkan från regionens engångsmaterial ses ingen effekt av den ökning av skyddsutrustning m.m som coronapandemin medfört.

Inriktningsmål: Region Örebro län har en ökad beredskap mot omvärldsförändringar lokalt och globalt

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Kontinuitetsplaneringen inom området säkerhet och beredskap omfattar även klimatrelaterade risker lokalt och globalt.	●	Regionens gör kontinuerligt risk- och sårbarhetsanalyser där risker i relation t.ex. orent vatten, storm och översvämningar tas med.	Verksamhet

Region Örebro län gör kontinuerligt risk- och sårbarhetsanalyser där risker i relation till exempelvis orent vatten, storm och översvämningar tas med. Fastighetssidan arbetar med anpassning av regionens fastigheter till tänkta klimatförändringar - ett arbete som kommer att utvecklas och intensifieras de närmaste åren. Risk och sårbarhetsanalyser sker även i samverkan med Länsstyrelse och länets kommuner. Region Örebro län skulle kunna utveckla sin kontinuitetsplanering vad gäller klimatrelaterade risker, i samverkan med andra regioner och med länets kommuner.

Inriktningsmål: Våra finanser är hållbara och bidrar till ett minskat fossilberoende och minskad klimatpåverkan.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Vi undviker nyinvesteringar i och avvecklar placeringar i bolag som producerar och utvinner kol, olja och naturgas.	●	Kapitalportföljen omfattar inte några innehav i ovan bolag.	PHU
Extern upplåning för finansiering av investeringar sker om möjligt genom gröna lån.	●	Gröna lån utgör 85 % av den totala skuldportföljen och har använts vid finansiering av Campus USÖ.	PHU
Placeringspolicy och finansiella riktlinjer är uppdaterade och i linje med ambitionerna i regionens övergripande hållbarhetsarbete.	●	Revidering av finanspolicy och riktlinjer har fastställts av regionfullmäktige i juni 2020.	Avslutas
Koldioxidintensiteten från Region Örebro läns kapitalförvaltning ska vara lägre än för jämförbara index med inriktningen att den årligen ska minska.	◆	En trend har varit att koldioxidintensiteten har minskat under programperioden – med undantag av det sista året då den ökat något.	PHU

Finanssektorns stora indirekta påverkan på klimatet är identifierad och något som regionen arbetat aktivt med för att våra investeringar ska bidra till en omställning och öka andelen förnyelsebar energi. Vad gäller Region Örebro läns arbete med hållbara finanser så fortlöper detta i samverkan med andra regioner. Detta arbete bedöms vara i framkant och har resulterat i att inriktningsmålet har uppfyllts.

Kapitalportföljen omfattar inte några innehav i bolag som producerar eller utvinner fossila råvaror och hållbara placeringar diskuteras löpande med samtliga av regionens förvaltare. Gröna lån utgör 85 procent av den totala skuldportföljen och har använts vid finansiering av Campus USÖ och delfinansiering av byggnationen av H-huset inom Universitetssjukhuset i Örebro.

Finanspolicy och riktlinjer har reviderats under år 2020 och innehåller avsnitt om etik och hållbarhet och anger hur regionen strävar efter att vara en ansvarsfull investerare. Etiska och hållbara aspekter beaktas noggrant vid varje investeringsbeslut. Avsnittet om hållbarhet har även reviderats för att säkerställa att det är i linje med regionens övergripande hållbarhetsarbete.

En trend har varit att koldioxidintensiteten har minskat under programperioden – med undantag av det sista året då den ökat något. Kapitalförvaltningens klimatbelastning var 49 procent lägre än index (december år 2020). Klimatbelastningen mäts genom koldioxidintensitet vilket visar bolagens utsläpp av koldioxidekvivalenter per miljoner kronor intäkter. Pensionsmedelsportföljens koldioxidintensitet uppgår vid mätningen till 9,7 ton koldioxidekvivalenter, i jämförelse med index (MSCI World) som uppgår till 19,2 ton koldioxidekvivalenter. Koldioxidintensiteten i portföljen har ökat något i jämförelse med föregående år. En förklaring är att innehav i fonder under året viktats om till säkrare sektorer på grund av pandemin. De nya innehaven är hållbara men bidrar till något ökat klimatavtryck.

Inriktningsmål: Våra transporter är fossilfria och energieffektiva.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Kollektivtrafiken drivs till 100 procent av förnybara drivmedel.	●	99,8% av den allmänna kollektivtrafiken drivs med förnybara drivmedel varav bussarna med 100%.	Avslutas
Energiförbrukningen i kollektivtrafiken har minskat med 25 procent per personkilometer.	—	Det saknas verktyg för att mäta detta mål.	Avslutas
Energiförbrukningen i servicetrafiken har minskat med 15 procent per personkilometer.	—	Det saknas verktyg för att mäta detta mål.	Avslutas
Klimatpåverkan från resor med vår fordonsflotta har minskat med 40 procent.	◆	Minskningen med 36% för programperioden (troligen ej ihållande trend).	PHU
Antalet km med privat bil i tjänsten har minskat med 50 procent.	■	En minskning ses med 32% sedan basåret 2015.	PHU
Vi kartlägger våra resor till och från arbetet.	■	Ingen kartläggning av våra resor till och från arbetet har genomförts under programperioden då enkäter till verksamheten inte prioriterats inom detta område.	PHU
Intern klimatkompensationsavgift.	●	System för klimatkompensationsavgift infört.	Verksamhet

Kollektivtrafiken

Framgång ses inom kollektivtrafiken där 99,8 procent av den allmänna kollektivtrafiken drivs med förnybara drivmedel (biogas), varav bussarna med 100 procent. Målet om 100 procent förnybart anses vara uppfyllt även om det finns ett litet antal fordon som rullar i Flextrafiken i Örebro som till ca 10 procent drivs med bensin.

De två indikatorerna gällande energiförbrukning i kollektivtrafiken och servicetrafiken har inte kunnat följas upp då det saknas verktyg för detta.

Resor inom Region Örebro län

Under programperioden har klimatpåverkan från Region Örebro läns tjänsteresor minskat med 36 procent. Målet om 40 procent är därmed inte uppfyllt även om tjänsteresor har minskat under år 2020. Framför allt är det flygresandet som har minskat mycket det sista året - både inrikes och utrikes, men även bilåkandet har minskat. Vad gäller resor med privat bil i tjänsten så har målet varit att dessa ska minska med 50 procent. Resultatet hamnade dock på en minskning med 32 procent, och under pandemiåret 2020 har alla förvaltningar minskat sina resor med privat bil jämfört med föregående år.

Minskningen av resor beror sannolikt på pandemin och rekommendationerna att endast verksamhetskritiska resor ska genomföras. Resande har inte varit en nedåtgående trend före pandemin.

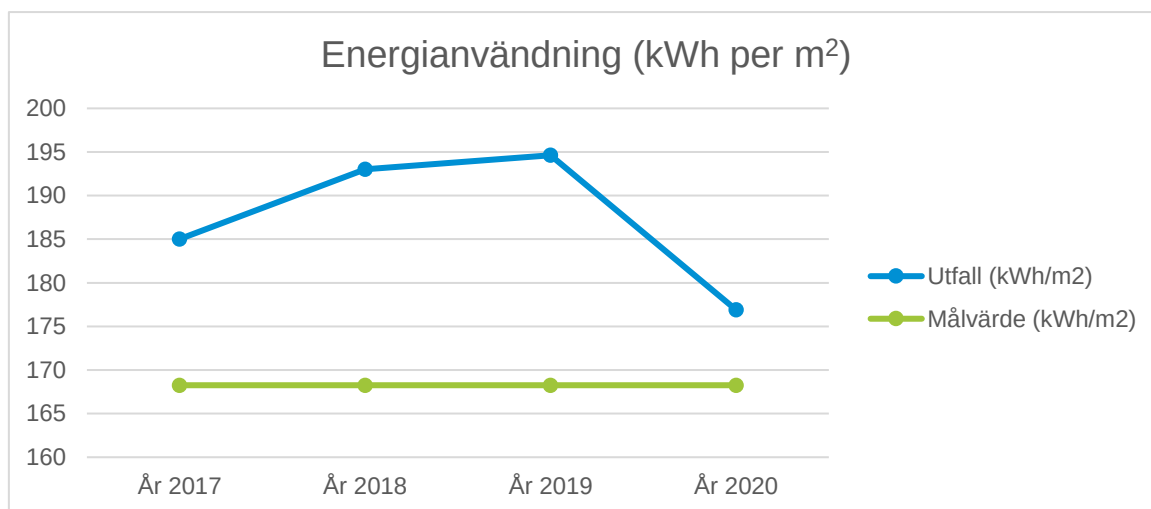
Klimatkompensationsavgift

Under år 2018 togs ett politiskt beslut att höja klimatkompensationsavgiften från 1,5 kr per utsläppt kg koldioxid till 3 kr per utsläppt kg koldioxid för bilresor med fossila drivmedel, samt en avgift på 10 procent av biljettpriset på alla flygresor. Detta har lett till att den sammanlagda klimatkompensationsavgiften för tjänsteresor under år 2019 blev cirka 2,4 miljoner kr.

Andelen förnybar energi ökar och vi har en ökad energieffektivitet i våra verksamheter

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Energianvändningen (el + värme) har effektiviserats med 12 procent per kvadratmeter jämfört med 2010 års totala energianvändning.	■	Energianvändningen har minskat med -7,5 procent under programperioden.	PHU
Användning av förnybar energi uppgår till minst 90 procent av den totala energianvändningen.	●	Förnybar energi utgjorde 95 % av den totala energianvändningen.	PHU

Energianvändningen (el och värme) i Region Örebro län har minskat med 7,5 procent jämfört med år 2010. Trenden går nu åt rätt håll även om målet med minskning på 12 procent under programperioden inte har nåtts, se diagram nedan.

Merparten av driftområdena utanför USÖ presterade dock betydligt större minskningar av både el- och värmeförbrukning än målet, medan USÖ inte har lyckats minska energianvändningen. Dock har trenden för USÖ nu vänt och framöver förväntas energianvändningen minska även för detta driftområde.

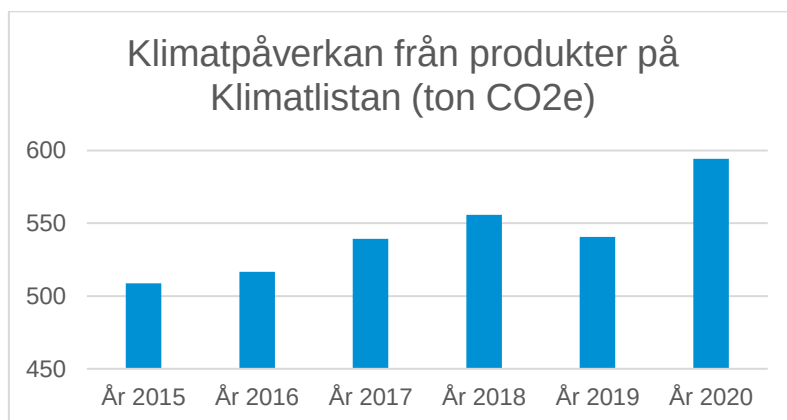
Användningen av förnybar energi i Region Örebro län uppgår till ca 95 procent av den totala energianvändningen och all el som används är förnybar via Naturskyddsföreningens tilläggsavtal "Bra miljöval El". Detta överträffar målet på förnybar energi om 90 procent.

Våra arbetssätt är resurseffektiva och har lägre klimatpåverkan.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Klimatpåverkan från produkter på klimatlistan har minskat med 15 procent år 2020.	■	En ökat med 17% ses istället för en minskning under programperioden.	PHU
Klimatpåverkan per kilo inköpta livsmedel har minskat med 20 procent år 2020.	●	En minskning med 30 % ses under programperioden.	PHU
Vi har ökat de resfria mötena med 30 procent år 2020	●	Antalet resfria möten har ökat med 2164% under programperioden.	Avslutas

Förbrukningsmateriel

Den totala klimatpåverkan från regionens förbrukning av engångsmaterial är ej möjlig att mäta på ett tillförlitligt sätt i dagsläget. Det som däremot går att följa upp är klimatpåverkan från regionens storförbrukare av engångsartiklar, bl.a. skyddshandskar, plastförkläden och kontorspapper – dessa är produkter som återfinns på regionens s.k. klimatlista. Klimatpåverkan från produkter på klimatlistan har ökat istället för att minska under programperioden. Under pandemiåret 2020 har det ökat med 10% jämfört med år 2019, se diagram nedan.

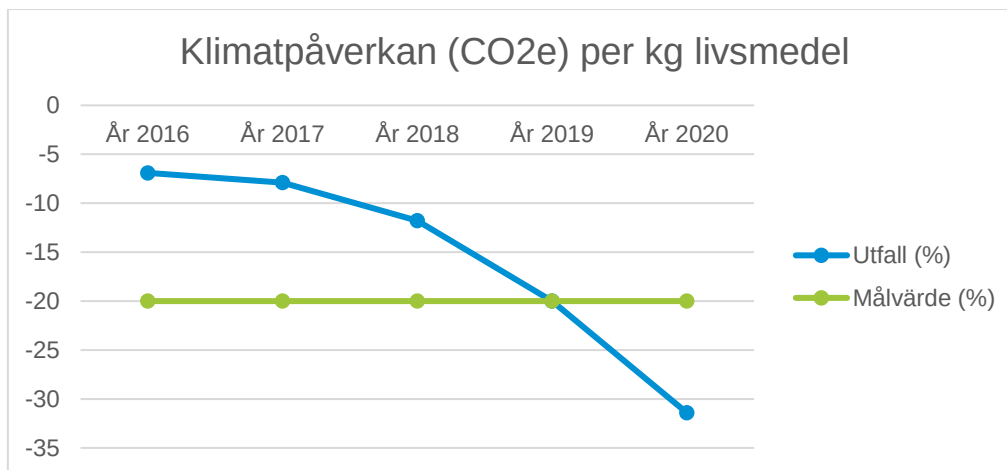
Främst beror det på att användningen av undersökningshandskar har ökat. Regionen köpte nästan 17 miljoner handskar år 2020 jämfört med år 2019 då 13,6 miljoner handskar köptes. Extra handskar har även köpts in under hösten år 2020 för att användas till vaccinering och för att bygga upp ett reservlager.

Regionen har också köpt fler och större sopsäckar som innehåller fossilbaserad plast vilket inneburit en ökad klimatpåverkan. Ökningen kan även bero på ökad vårdtyngd under pandemin men också en ändring i sortimentet av sopsäckar.

Det vi lyckats bäst med är att minska användningen av britspapper, dryckesbägare och värmejackor. Inköp av kontorspapper har också minskat under programperioden, även om det inte var fallet under programmets sista år.

Livsmedel

Klimatpåverkan av regionens inköpta livsmedel har minskat med 30 procent under programperioden, vilket är betydligt bättre än programmets mål om en minskning med 20 procent, se diagram nedan. Bakom framgången ligger klimatberäkning, information till matgästerna, mer klimatsmarta menyer och recept med grönsaksberikade rätter och mer säsongsanpassade salladsbufféer.

Resfria möten

Under programperiod har antalet resfria möten ökat med hela 2164 procent (Skype och Cisco) vilket överträffat målet på en ökning med 30 procent. Trenden med digitala möten har varit uppåtgående under hela programperioden men en mycket kraftig ökning ses under år 2020, vilket antas vara en effekt av ändrade arbetssätt till följd av pandemin. Pandemin har snabbat på en omställning och medfört en ökad mognad gällande användning av digitala möten i verksamheterna vilket även har bidragit till resultatet kring minskat resande. Förhoppningsvis har dock många insett fördelarna med digitala möten och kan tänka sig att resa mindre även i framtiden.

3.4 Miljöpåverkan

Det övergripande målet syftar till att verksamheten ska minska sin miljöpåverkan och bidra aktivt till att gynna ekosystemtjänster

Även om Region Örebro län arbetat aktivt med flera av våra större miljöutmaningar så finns det förbättringsområden. Att minska miljöpåverkan hänger ihop med att hushålla med resurser. Det finns en stor potentiell besparing att göra kopplat till minskat matsvinn och avfall, mindre användning av engångsprodukter samt ökad återanvändning av exempelvis möbler och elektronik. Genom att fortsätta arbeta med att utveckla våra gröna miljöer skulle vi även kunna bidra till att gynna ekosystemtjänster ytterligare och på så sätt bidra på ett positivt sätt.

Inriktningsmål: Vi bidrar till att gynna och öka ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
En handlingsplan för att gynna och öka ekosystemtjänster och biologisk mångfald på regionägda ytor är framtagen och implementerad.	●	Aktiviteter har genomförts inom ramen för ordinarie verksamhetsplan.	Avslutas

Parkenheten har löpande arbetat med frågor som kopplar till att öka ekosystemtjänster och biologisk mångfald, men istället för att ta fram en separat handlingsplan har planerade aktiviteter inkluderats i den årliga verksamhetsplanen. Inom ramen för detta mål har verksamheten byggt insektshotell och fågelholkar som placerats ut på flera platser inom regionens fastigheter. Dessutom har ängsmark anlagts och man har fortsatt att utnyttja fördelarna med täckodling. För att sprida information och kunskap om dessa åtgärder har skyltar satts upp vid berörda platser.

Tillsammans med andra regioner bedriver parkenheten ett arbete för att ta fram en Grön Standard för Region Örebro läns alla fastigheter. Grön Standard ska säkra att alla fastigheter behandlas enhetligt och på ett transparent sätt när det gäller bland annat bevarande och utveckling av kultur- och naturvärden samt hänsyn till hållbarhetsaspekter som till exempel barnperspektivet. Standarden ska också ta hänsyn till att våra fastigheter används i vårdsammanhang och därför behöver anpassas för detta, exempelvis genom tillgång på miljöer som kan användas för rekreation, träning/rehabilitering och som plats för möten mellan patienter och anhöriga.

Inriktningsmål: Verksamheten arbetar aktivt för att minska utsläpp av och miljöpåverkan från läkemedel.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Handlingsplan för läkemedel och miljö ska vara framtagen och implementerad.	◆	Handlingsplan framtagen och delvis implementerad.	Verksamhet
Ett förslag finns på hur läkemedelsrester i utgående avloppsvatten kan renas samt en utredning av kostnader för olika alternativ.	—	Indikatorn har bedömts ej vara relevant. Frågan om läkemedelsrester i avloppsvatten har dock hanterats på annat vis.	Avslutas

En regionövergripande handlingsplan för läkemedel och miljö är framtagen och fastställd av Läkemedelskommittén. Flera av aktiviteterna i handlingsplanen är implementerade i berörda verksamheter, medan arbetet med nytilkomna aktiviteter kommer att initieras under år 2021.

Vad gäller hantering av läkemedelsrester i utgående avloppsvatten så har problemställningen hanterats på annat vis varför indikatorn har bedömts som ej relevant. Frågan har hanterats i Region Örebro läns miljöråd och där beslutades att det är mer kostnadseffektivt att undersöka om reningsverket för avloppsvatten från främst fasigheten RS1 (där USÖ ingår) är tillfreds med nuvarande hantering. Detta också utifrån att den största källan till läkemedelsutsläpp i Sverige kommer från bostäder och inte från sjukhus. Under de senaste åren har därför diskussioner förts med miljöingenjör på Skebäcks reningsverk gällande utsläpp av kemiska ämnen från USÖ och rapporteringar angående detta vilket i nuläget bedöms vara tillräckliga.

Under år 2020 har Region Örebro läns Läkemedelskommitté lämnat förslag till Nationella läkemedelsstrategin om att påverka regeringen till att formulera ett lagkrav gällande installation av kommunal läkemedelsrening.

Inriktningsmål: Verksamheten arbetar strategiskt med digitalisering, it och medicinsk teknik för att minimera miljöpåverkan.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Strategin för Hållbar IT är reviderad och implementerad.	♦	Strategin är reviderad och merparten av den är implementerat.	Verksamhet
En strategi och handlingsplan för hållbar medicinsk teknik som bland annat omfattar kemikalier, medicinska gaser och energi finns framtagen och implementerad.	●	Handlingsplan har tagits fram och implementerats.	Avslutas

Strategin för Hållbar IT (tidigare Grön IT) är genomgången och reviderad. Det mesta i strategin är implementerat och det som kvarstår kommer att hanteras i verksamhetsplanen.

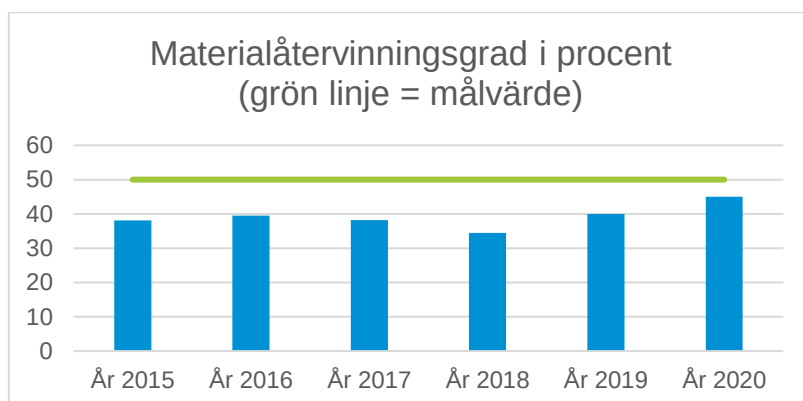
Under de senaste åren har avdelningen Medicinteknik inom Regionservice jobbat med strategi och handlingsplaner för hållbar medicinteknik.

Avfallsmängderna minskar och återvinningsgraden ökar.

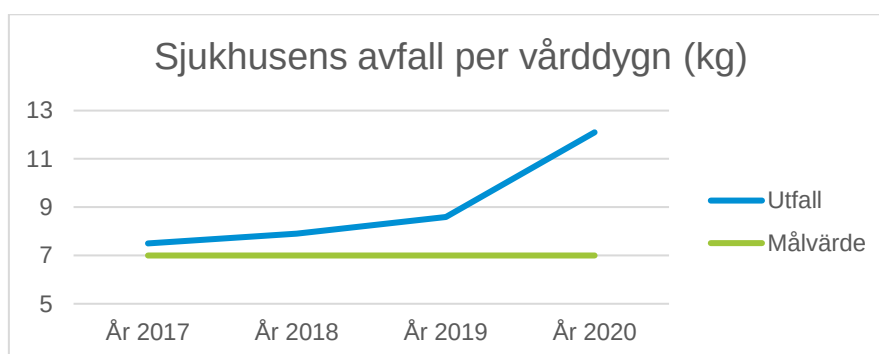
Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Materialåtervinningsgraden är minst 50 procent år 2020	♦	Materialåtervinningsgraden år 2020 är 45,1 %.	PHU
Sjukhusens avfall är mindre än 7 kg per vård dygn	■	Utfallet har varierat under perioden men målet har ej uppnåtts.	PHU
Det finns ett system och organisation för att hantera funktionellt överskott till exempel möbler	♦	Det finns delvis en organisation och system för att hantera funktionellt överskott inom flera områden.	PHU
Vi slänger mindre än 15 procent av den mat vi tillagat år 2020	♦	Mätningar av matsvinnet för år 2020 visade på 15,7 % vilket nästan når målet.	PHU

Avfall

Materialåtervinningsgraden har förbättrats till 45,1 procent under programperioden – även om målet på 50 procent inte är nått, se diagram nedan. Att materialåtervinningsgraden ökar trots pandemin är positivt och tyder på ett bra etablerat arbetssätt i verksamheterna.

Vad gäller sjukhusens avfall så har målet varit att detta ska vara mindre än 7 kg per vård dygn. Utfallet visar dock på att trenden snarare går åt andra hållet, se diagram nedan. Under föregående år ses en stor ökning, från 8,6 kg till 12,1 kg avfall/vård dygn. Antalet vård dygn har minskat och antalet kg avfall har ökat under året, vilket tillsammans gör att siffran blir hög. En förklaring är relativt stora mängder metallskrot bland avfallet under en period vilket väger mycket men vi ser även ökade mängder brännbart restavfall vilket kan ha kopplingar till pandemin.

Funktionellt överskott

Regionservice har delvis en organisation och system för att hantera funktionellt överskott, till exempel genom återvinning av möbler, lös utrustning/rullande sjukvårdsmateriel, IT-utrustning och Medicinteknisk utrustning. Inom USÖ finns större möjligheter till bra hantering, men det fungerar sämre i andra delar av regionens verksamheter, till exempel i yttre områden. Fastighetsavdelningen bedömer att en bättre överblick av inventarierna skulle kunna nås genom att få till en gemensam lokal för alla möbler i Örebro. Frågan om lämplig lokal för detta återstår att lösa.

Matsvinn

Målet om att matsvinnet ska minskas till 15 procent nås inte riktigt trots att trenden gått åt rätt håll. Resultatet från mätningarna år 2020 var 15,7 procent. Ett förbättringsarbete som planerats i samarbete med kunder och dietister blev försenat på grund av coronapandemin. Aktiviteten är planerad till år 2021.

3.5 Upphandling och inköp

Det övergripande målet syftar till att vi utvecklar vår upphandling och våra inköp för att bidra till en hållbar utveckling.

Region Örebro län vill vara en ansvarsfull aktör med höga ambitioner för att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Då vi årligen köper in en stor mängd olika varor till vår verksamhet så har vi möjlighet att påverka marknaden och våra leverantörers arbete i en hållbar riktning genom att ställa krav de varor och tjänster som vi upphandlar och köper in. Region Örebro län samverkar med övriga regioner om socialt ansvarstagande och hållbar upphandling av varor och tjänster genom en gemensam uppförandekod. Vi ställer krav på hållbara och ansvarsfulla förhållanden i leverantörskedjorna och uppföljning av ställda krav görs gemensamt via nationella samarbeten.

Inriktningsmål: Vi utvecklar vår upphandling och våra inköp för att bidra till en hållbar utveckling, minskar sin miljöpåverkan och bidrar aktivt till att gynna ekosystemtjänster

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Social hänsyn tas i ett antal utvalda områden för upphandling.	●	Region Örebro län ställer krav på social hänsyn i samtliga upphandlingar.	PHU
Ett projekt för hantering av konfliktmineraler är genomfört.	◆	Hanteras genom bl.a. nationellt samarbete och regionens uppförandekod.	Avslutas
Ett pilotprojekt för funktions- och eller innovationsupphandling med fokus på hållbarhet är genomfört och utvärderat.	◆	Visst arbete med innovationsupphandling har genomförts under programperioden.	Avslutas
Ett pilotprojekt för medveten kategoristyrning är genomfört och utvärderat.	●	Ett kategoristyrat arbetssätt är infört på upphandlingsavdelningen.	Avslutas
En checklista finns för att säkerställa att hållbarhet och målen i detta program beaktas i referensgruppsarbetet.	●	En rutin har tagits fram vilket bedöms motsvara denna checklista.	Avslutas

Social hänsyn vid upphandling

Region Örebro län ställer krav på social hänsyn i samtliga upphandlingar. Detta görs bland annat genom att uppförandekoden används i varje upphandling när så är möjligt. Upphandlingsavdelningen har också ställt krav på social hänsyn i alla upphandlingar genom kravet ”Inköp på lika villkor”, som tillvaratar perspektivet jämställdhet och barns rättigheter.

I Region Örebro läns riktlinje om Social hänsyn vid upphandlingar är dock begreppet social hänsyn snävare och inriktat på arbetsmarknadsinsatser och under år 2020 har inga krav kunnat ställas utifrån riktlinjen. Detta på grund av att Arbetsförmedlingen genomfört nedskärningar av uppdrag kring sysselsättning för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt att coronapandemin påverkat leverantörers förmåga att erbjuda sysselsättning under tider med varsel och uppsägningar. Upphandlingsavdelningen arbetar med att finna nya samarbetspartners som bedöms vara bra alternativ.

Upphandlingsavdelningen har infört arbetssätt som syftar till att utifrån analys ta fram kravnivå för bland annat social hänsyn genom att involvera stödfunktionerna på avdelningen i samtliga upphandlingar. Hållbarhetssamordnaren arbetar fortlöpande med att kartlägga och ta fram tydliga och målinriktade kravnivåer, generella såväl som kategorispecifika.

Konfliktmineraler

Att genomföra ett separat projekt inom detta område bedöms ej som relevant. Frågan hanteras istället genom samarbete med nationella kansliet och genom att regionen använder de riktlinjer som har tagits fram nationellt. Kravställning gällande konfliktmineraler är även ett led i arbetet med regionens uppförandekod. Inom område Medicinsk teknik genomförs även arbete i enlighet med handlingsplan Hållbar Medicinteknik.

Funktions- och/eller innovationsupphandling

Pilotprojekt för funktions-och/eller innovationsupphandling med fokus på hållbarhet såsom beskrivs i indikatorn är inte genomfört. Det är verksamhetens behov som styr och med anledning av pandemi under år 2020 har verksamheterna inte heller haft möjlighet att prioritera medverkan och engagemang från förvaltningarna i frågan. Inom tvätt- och textilupphandling har regionen dock använt krav på innovation och funktion.

Arbetssätt

Ett kategoristyrkt arbetssätt är infört på upphandlingsavdelningen.

En rutin har tagits fram som tydliggör och kvantifierar vårt hållbarhetskravställande vilket bedöms motsvara den checklista som finns uttryckt i den sista indikatorn i detta inriktningsmål.

Verksamheternas inköp styr mot hållbarhet.

Indikator	Utfall	Kommentar bedömning	Hantering framöver
Ett system och stöd finns på plats för att mäta avtals- och köptroheten.	●	System för spendanalyser är infört för att kunna mäta avtals- och köptrohet m.m.	Avslutas
Avtalstroheten är minst 95 procent för livsmedel år 2020.	◆	Avtalstroheten uppgår till 94,3 % så målet är i princip uppnått.	PHU
Användningen av förbrukningsartiklar innehållande PVC har minskat med 25 procent mätt i antal avropade artiklar år 2020.	◆	Trenden under perioden är en minskning men med ett avbrott år 2020 p.g.a. pandemin.	Verksamhet
Användningen av förbrukningsartiklar innehållande ftalater har minskat med 50 procent mätt i antal artiklar år 2020.	●	Målet uppnåddes redan år 2018 och trenden visar på fortsatt minskning.	Verksamhet
Andel inköpta etiskt producerade livsmedel är mer än 10 procent av totala inköpen av livsmedel år 2020.	◆	Etiskt producerade livsmedel uppgick till 8,5 % av livsmedelsinköpen.	PHU
Fordon som drivs av förnybart bränsle väljs i första hand vid nyinköp.	●	Samtliga bilar som köpts av central bilhantering drivs helt eller delvis av förnybart bränsle.	PHU
Andel inköpta ekologiska livsmedel är minst 50 procent av totala inköpen av livsmedel år 2020.	◆	Andel ekologiskt inköpta livsmedel år 2020 uppgick till 44,4 %.	PHU
Andel inköpta hållbara textilier är minst 25 procent av inköpen av textilier år 2020.	◆	Regionen köper in påslakan, draglakan, örngott och handdukar i hållbara material som tencel och ekologisk bomull.	PHU

Avtalstrohet

Ett system för spendanalyser är infört för att möjliggöra uppföljning av avtals- och köptrohet med mera.

Avtalstroheten för inköp av livsmedel uppgår till 94,3 procent, så målet om 95 procent är i princip uppnått.

Inköp av förbrukningsartiklar

Målet att användningen av förbrukningsartiklar innehållande PVC ska minskat med 25 procent nåddes redan år 2017. Under år 2020 har dock användningen av sådana artiklar ökat varför målet inte längre nås och resultatet blev en minskning på 17 procent. Orsaken är framförallt att PVC-fria engångshandskar blev en bristvara under pandemin vilket medförde att andra handskar användes i större utsträckning. Eftersom trenden innan pandemin var nedåtgående förväntas detta mål gå åt rätt håll efter pandemin.

Användningen av förbrukningsartiklar innehållande ftalater ska minska med 50 procent år 2020 enligt mål och resultatet blev en minskning med 64 procent. Målet uppnåddes redan år 2018 och användningen av produkter med ftalater har fortsatt att minska.

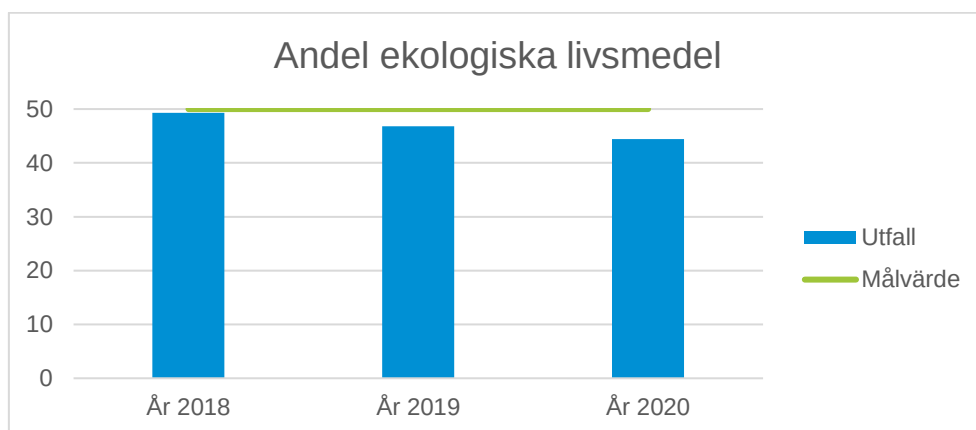
Inom Varuförsörjningen pågår arbetet med att upphandla både PVC- och ftalatfria produkter kontinuerligt.

Inköp av livsmedel

Andelen inköpta etiskt producerade livsmedel i förhållande till totala livsmedelsinköpen minskade under år 2020. Totalt utgjorde etiskt producerade livsmedel 8,5 procent av de livsmedelsinköp som kostavdelningen genomförde. Anledningen till minskningen är troligtvis att Coronapandemin medfört att de livsmedel som indikatorn omfattar (kaffe, the, choklad, kakao, bananer) konsumerats i mindre omfattning än tidigare. Hemarbete och inställda möten, konferenser och liknande har sannolikt bidragit till detta utfall.

Om man jämför andelen etiskt producerat livsmedel i förhållande till inköp av samma livsmedel som saknar etisk märkning, blir resultatet att andelen etiskt producerade livsmedel ökat betydligt under programperioden (gäller kaffe, the, chokladdryck, kakao, bananer, kryddor).

Målet om att andelen ekologiska livsmedel är minst 50 procent av totala inköpen har inte nåtts. Trenden under programperioden har varit en minskande andel ekologiska livsmedel. Under år 2019 togs ett beslut att använda laktosfria mejerivaror i all tillagning för att minska matsvinnet. De laktosfria produkterna har inte gått att köpa in som ekologiska vilket förklarar 2019-års minskning. Under år 2020 har det funnits problem med leverantörer haft svårt med varuleveranser under coronapandemin.

Inköp av fordon och textilier

Samtliga bilar inom Region Örebro län som central bilhantering varit med och anskaffat under programperioden drivs helt eller delvis av förnybart bränsle. En upphandling blev klar år 2020 som gör det möjligt för verksamheterna att välja bilar med hållbara drivmedelsalternativ som gas, ladd-hybrid, plugin-hybrid och el.

Andelen rena elbilar är fortsatt liten inom regionen, men för att kunna införskaffa flera elbilar behövs laddinfrastrukturen ses över och utökas.

Region Örebro län köper in påslakan, draglakan, örngott och handdukar i hållbara material som tencel och ekologisk bomull. Under år 2020 har en ny upphandling av textil- och tvätterileverantör genomförts. Förhoppningen är att upphandlingen ska ge fördelaktiga priser på hållbara textilier. Upphandlingen är dock överklagad och avtalet kan inte träda i kraft.